

Perjantai 4.7.2014
Aattoseurat 18:00
Arto Lepistö

Näiden juhlien päätteemana on - Tule Kristus huomiseenkin. Miltä se huomina mahtaa näyttää? Tarkastelen ja keskityn asiaan siitä näkökulmasta, joka on tullut työni kautta tutuksi viimeisen 30 vuoden aikana. Rajaan sen vielä siihen murheelliseen muutokseen, joka on tapahtunut perheissä näkyen monella tavalla kuntien arjessa ja todennäköisesti vielä siinä huomissakin.

Perhe-elämä on muuttunut rajusti viime vuosikymmeninä. Yhä yleisempiä ovat ns. uusperheet. Moni lapsi varttuu oloissa, jossa vanhemmat ja sisarussuhteet vaihtuvat. Liian usein jää huomaamatta, että lapsi ei ole aivoton kasvi, jonka voi temmata juurineen ja istuttaa jatkuvasti uuteen maaperään. Lapsi tarvitsee kukoistaakseen paitsi valoa ja lämpöä myös jatkuvuutta ja pysyvyyttä.

Perheiden alkoholin käyttö on arkipäiväistynyt. Erityisesti naiset juovat nykyisin huomattavasti rankemmin kuin vielä jokin vuosikymmen sitten. Tämä on yksi syy lasten huostaanottojen räjähdysmäiseen kasvuun. Ja kun tähän vielä lisätään se, että runsastuneet ja huonosti hoidetut avioerot työllistävät lastensuojelua, perheneuvoloita ja lastenpsykiatria.

Kasvava piirre on se, että lasta tarjotaan huostaan, koska hän ei enää sovi perheeseen, kun vanhemmilla on uusi suhde. Lapsi on siis liikaa. Lapsi ei ymmärrä, vaan odottaa kotiin pääsyä.

Edellinen erosukupolvi eli lähes aina yksinhuoltajaäidin kanssa. Siinä ongelmana oli lapsen vieraantuminen isästä. Nykyisin suosioon tullessa vuoroasumisessa yhteys isään säilyy, mikä on alan asiantuntijoidenkin mukaan tärkeää. Tällä logiikalla eduskunnan olisi syytä lainsäädäntötyössä keskittyä pohtimaan vakavasti, miten esim. verotuksellisesti voitaisiin kannustaa perinteisiä avioliittoja pysymään kasassa, koska hajonneiden perheiden lapsilla on vähintäänkin kaksinkertainen riski päätyä huonoon koulumenestykseen, heikompaan terveydentilaan, työttömyyteen, teiniaikaiseen raskauteen tai sortua rikoksen tielle.

Pitäisikö kirkon ja seurakuntien puhua enemmän perinteisestä ensimmäisessä avioliitossa elävien isän ja äidin sekä heidän yhteisten lasten muodostamasta (ydin)perheestä?

Olisiko aika löytää perheeseen uudestaan isovanhemmat, sedät, tädit, mummit ja kummit, naapurit sekä muut verkostot ja ymmärtää yhteisöllisyyden voimaannuttava merkitys? Olisiko kirkonkin tehtävä vaalia väkevämmin tätä yhteisöllisyyttä? Olisiko tällä tavalla yhteiskunnassamme vähemmän yksinäisiä vanhuksia, syrjäytyneitä nuoria ja kaikkienensa vähemmän yksinäisiä. Toimiva parisuhde auttaa ihmisiä elämään kotona vielä vanhanakin. Kumppani tarjoaa henkistä ja fyysistä tukea ja antaa arjelle sisältöä.

Meillä ei ole enää aiempien vuosien tapaan varaa rahoittaa hyvinvointiyhteiskunnan palveluja sillä laajuudella ja laadulla kuin tähän asti. Rahat kun menevät yhä enemmän pahoinvoinnin perässä juoksemiseen. On joko pakko karsia palveluista tai mietittävä uusia tapoja tuottaa niitä.

Ihmisiä tulee kannustaa hoitamaan terveyttään sekä palauttaa vanhemmuuden vastuu lapsistaan. Se on kestävä tie hyvinvointivaltion säilyttämiseen. Nyt pitäisi keskittyä uusien toimintamallien

kehittämiseen eri viranomaisten välillä huomioiden myös seurakuntien ja kolmannen sektorin merkitys. Olisi kyettävä innovoimaan uusien toimivien menetelmien käyttöönottoa ja levittämistä yksilöiden ja perheiden tueksi.

Suomessa on pitkä ja vahva perinne paikallisesta demokratiasta, joka on osoittanut vaikeinakin aikoina toimivuutensa. Kuntien tulevaisuuden haasteet vaativat perusteellisempaa ja syvällisempää uudistamistyötä kuin vain suuriin organisaatioihin uskomista, institutionaalista hienosäätöä tai monimutkaistuvia himmeleitä. Olisi vihdoinkin käynnistettävä se arvokeskustelu, joka kunta- ja palvelurakennemuutoksen aloitusvaiheessa olisi jo pitänyt tehdä.

Arvoisa juhlayleisö

Edellä kertomaani ja tähän juhlan teemaan linkittyen, loppukaneetiksi sopisi mielestäni Siionin virren 199 säkeistö:

”Koteihin, huoliin uupuneihin, Henkesi hyvän maja tee. Lamppuihin sammuneisiin, meihin tuo tuli, joka säteilee Ja anna uusi rohkeus ja voima tehdä parannus”

Antoisaa juhlaa!